

9. 12. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vůně jako předmět duševního vlastnictví - autorskoprávní ochrana (1. díl)

Vůně, parfém, aroma či buket. Jinými slovy synonyma pro obecné označení směsí esenciálních olejů a aromatických látek, jež v nás zanechávají specifické čichové vjemy. Vzhledem k tomu, že čichový vjem je jedním z faktorů ovlivňujících lidské emoce, náladu a také paměť, lze vůni bezpochyby považovat za jeden z prvků schopných od sebe odlišit jednotlivé produkty či služby. Lze však rovněž tomuto prvku propůjčit ochranu prostřednictvím některých institutů práva průmyslového vlastnictví tak jako ostatním odlišujícím prvkům?

Rödl & Partner

Copyright

Z pohledu zákona č. [121/2000](#) Sb., autorský zákon, v platném znění, je předmětem autorskoprávní ochrany autorské dílo. To musí být dle ust. § 1 odst. 1 autorského zákona jedinečným výsledkem lidské tvůrčí činnosti s objektivně vnímatelnou podobou. Autorský zákon stanoví, že takovým dílem je například dílo hudební, fotografické či dílo užitého umění. Stanoví také, že autorským dílem mimo jiné není myšlenka, objev, matematický či obdobný vzorec. Lze však bezpochyby konstatovat, že ať už autorský zákon poskytuje pozitivní či negativní výčet autorských děl, jsou tyto výčty pouze demonstrativní. A priori tedy nelze vyloučit jeho rozšíření například o vůni.

Pokud se zaměříme na zahraniční legislativu a judikaturu v této oblasti, je tato mnohem bohatší, než ta česká. Autorskoprávní ochranu vůně posuzovaly soudy napříč evropským kontinentem již několikrát, avšak s odlišnými závěry.

Francouzský Nejvyšší soud tak například v případě *Bsiri-Barbir v. Haarmann & Reimer (2006)* judikoval závěr, že parfém je výsledkem uplatnění pouze technických znalostí bez známek kreativity. Parfém navíc u jednotlivých spotřebitelů zanechává různé pachové stopy o různé intenzitě a trvání. Tyto stopy jsou pak odlišně vnímány jak samotným spotřebitelem, tak veřejností. Jednomu může být daný parfém příjemný, druhému nikoli. Dle názoru Nejvyššího soudu tedy nemůže parfém požívat ochranu poskytovanou francouzským autorským právem, neboť je sloučeninou chemických látek s nestabilní délkou trvání a pro každého odlišně vnímanými pachovými vjemy. Tento závěr byl později potvrzen při posuzování podobného případu - *Lancôme v. Farque (2013)*.

Jiný pohled na autorskoprávní ochranu vůně ovšem zastává například nizozemský Vrchní soud. Ten v případě *Lancôme v. Kecofa (2006)* konstatoval porušení autorských práv parfému „Trésor“ společnosti Lancôme, neboť společnost Kecofa vytvořila totožný parfém obsahující 24 z celkových 26 ingrediencí. Nizozemský Vrchní soud konstatoval, že vůně je natolik prchavá, že jí samotné nemůže být propůjčena ochrana plynoucí z předpisů autorského práva. To však dle názoru soudu nevyklučuje možnost poskytnout ochranu kapalně látce, která vydává vůni. Nejvyšší soud tak odlišil samotnou vůni od její podoby ve formě tekutiny. Kapalná látka je totiž natolik hmotná, že naplní (oproti vůni jako takové) požadavky stanovené nizozemskými právními předpisy na autorskoprávní ochranu. Lze

uzavřít, že nizozemský Vrchní soud tímto názorem otevřel cestu, jak ochránit vůni pomocí autorského práva, a to prostřednictvím chemického rozboru složení vůně. Konstatoval, že parfémy obsahující zcela odlišné chemické látky, které však voní stejně, by mohly být dílem z pohledu autorského práva a požívat tak ochrany. Oproti tomu parfémy, jejichž složení je stejné, avšak voní odlišně, takové ochrany požívat nemohou. Zásadní pro posouzení ochrany vůně by tak dle nizozemského Vrchního soudu měla být její pachová originalita. Proto parfém, který bude kopírovat obecně známou vůni, například vůni růží, takové ochrany požívat nemůže.

U odborné veřejnosti se také objevují názory, že stejně jako se odlišuje vnímání vůně v závislosti na jejím příjemci, se odlišuje vnímání například abstraktních uměleckých děl (*srov. Pascal Fehlbaum, "A further step towards the protection of perfumes by copyrigh, 2014"*). Totožně jako u vůně lze také například vnímat dočasné trvání a nestabilní intenzitu hudby. Podobně jako u děl užitého umění, u nichž je kreativita a originalita vyjádřena pomocí průmyslové reprodukce, je také vůně prezentována touto formou. Na rozdíl od vůně jsou však jak abstraktní díla, tak užitná díla autorským právem chráněna.

Lze konstatovat, že s rozvojem moderní technologie se rozvíjí nejen oblast analýzy složení vůní, ale nutně také posuzování autorskoprávních děl a jejich ochrany. Ačkoli metody posuzování složení vůní nemusí být stále dokonalé, jsou zcela zřejmě dostatečné na to, aby odhalily nezákonné padělání vůní.

Otázka autorskoprávní ochrany vůně nebyla českými soudy prozatím posuzována. Ačkoli by bylo možné za stávajícího znění autorského zákona považovat za autorské dílo rovněž vůni, nelze předvídat, ke kterému z výše nastíněných argumentů se česká judikatura případně připojí. Zřejmé ovšem je, že na posuzování této otázky by mohl mít mimo jiné vliv současný rozvoj způsobů odlišujících od sebe jednotlivé produkty a služby. Ve srovnání s judikaturou minulých let, podle které se výrobky a služby od sebe odlišovaly pouze názvem, tvarem či grafickým logem, dochází aktuálně k doplňování těchto distinktivních prvků o jiné netradiční ukazatele, jako je právě například vůně.

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že v rámci evropského autorského práva nepanuje jednotný názor na posuzování ochrany vůně. Dokud nebude tento rozkol v národních právních úpravách sjednocen, lze zcela jistě doporučit, aby si autor vůně při jejím uvádění na evropský trh vždy nejprve prověřil, který stát autorskoprávní ochranu vůni propůjčuje a který naopak nikoli.

Mgr. Nora Haapala,
advokátka / Senior Associate

Mgr. Lucie Kianková,
advokátní koncipientka

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)